

Opinia o programie nauczania

Nazwa programu: *To nasz świat. Biologia*

*Program nauczania biologii dla drugiego etapu edukacyjnego
(klasa V szkoły podstawowej) zgodny z podstawą programową
obowiązującą od 1 września 2017 r., wraz ze zmianami z 2024 r.*

Autorka: Kamila Skalska

Wydawnictwo: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Autorka opinii: dr Magdalena Rokicka, nauczyciel mianowany,
biolog molekularny, bioetyk

Opis zawartości programu *To nasz świat. Biologia*

Program nauczania biologii w klasie V *To nasz świat* Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego zawiera:

1. Uwagi wstępne.
2. Założenia ogólne / Cele programu.
3. Ramowy rozkład materiału.
4. Materiał nauczania i opis założonych osiągnięć ucznia.
5. Aspekty wychowawcze szczegółowych celów edukacyjnych.
6. Propozycje metod oceniania.
7. Procedury osiągania celów.

Szczegółowa opinia na temat programu

Nauczanie biologii w szkole podstawowej ma na celu rozwijanie u uczniów chęci poznawania świata oraz kształtowanie u nich właściwej postawy wobec przyrody i środowiska. Program *To nasz świat. Biologia* zakłada realizację w wyczerpujący sposób celów zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. Program opisuje cele kształcące, które mają rozwijać myślenie oraz cele wychowawcze, które służą rozwijaniu postaw ucznia.

Cele kształcące dotyczą rozwijania umiejętności badawczych, myślenia przyczynowego i logicznego, dostrzegania zależności między zdobytą w szkole wiedzą a sytuacjami w życiu codziennym. Szczególnie istotna jest nauka rozumienia tekstów popularnonaukowych, kształcenia umiejętności samodzielnego poszukiwania informacji w książkach, internecie i innych źródłach. Ponadto cele zakładają kształcenie umiejętności wykonywania prostych rysunków schematycznych, wykresów i tabel oraz ćwiczenie umiejętności stawiania pytań oraz szukania na nie odpowiedzi. Cele wychowawcze uwzględniają naukę systematyczności w pracy, planowanie pracy własnej oraz obserwacji/doświadczeń, rozwijania umiejętności manualnych, ćwiczenia współpracy oraz odróżniania wiedzy naukowej od fake newsów. Stawiają na kształcenie precyzyjnego stawiania pytań oraz udzielania odpowiedzi, jak również dociekliwości. Ponadto cele zakładają ćwiczenie postaw współodpowiedzialności i wrażliwości za stan środowiska naturalnego, właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia środowiska przyrodniczego oraz szacunku do wspólnego dobra.

Ramowy rozkład materiału przedstawia podział głównych treści programowych biologii w klasie V oraz orientacyjną liczbę godzin potrzebnych na realizację poszczególnych działów. Materiał jest zaplanowany w taki sposób, aby nauczyciel miał dodatkowe godziny na przeprowadzenie doświadczeń lub zajęć terenowych, lekcji ćwiczeniowych, utrwalanie omawianych treści bądź zrealizowanie materiału wykraczającego poza podstawę programową. Zgodnie z założeniami do podstawy programowej w podanym przydziale godzin uwzględniono w każdym dziale trzy jednostki lekcyjne na powtórzenie, pracę klasową i jej omówienie lub poprawę.

Opis treści nauczania wraz z wymaganiami i podział na działy przedstawiono w tabeli. Wymagania zostały podzielone na: konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające. Materiał nauczania zawiera treści zgodne z treściami nauczania zamieszczonymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Realizacja podstawy programowej ujęta w sposób opisowy w ujęciu poszczególnych wymagań jest jasna i przejrzysta.

Program uwzględnia aspekty wychowawcze celów edukacyjnych w formie szczegółowych celów wychowawczych. Zostało podkreślone, że będą one zrealizowane dopiero w starszych klasach szkoły podstawowej lub nawet w szkole ponadpodstawowej, jednak ich kształtowanie i wdrażanie jest szczególnie istotne od początku edukacji biologicznej, czyli zajęć z biologii w V klasie .

Program zawiera propozycje metod oceniania dostosowany do zakresu wymagań, uwzględniając tradycyjne w polskim systemie edukacyjnym liczbowe stopnie szkolne. Jednocześnie podkreśla, że ocena powinna zachęcać ucznia do aktywności na zajęciach i systematycznej pracy. Ocenie podlegają nie tylko wiedza, ale również postawy, takie jak zaangażowanie w proces uczenia, samodzielność czy też systematyczność.

To, co szczególnie istotne, program uwzględnia potrzeby i możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, mającymi trudności w przyswajaniu wiedzy, przeciętnymi i zdolnymi oraz uczniami szczególnie zainteresowanymi biologią. Nauczyciel ma do wykorzystania podczas zajęć karty pracy dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz karty pracy dla pozostałych uczniów, które zawierają zadania o różnym stopniu trudności. Sprawia to, że uczeń nie jest już pomijany lub zanedbywany pod względem swojego indywidualnego tempa rozwoju oraz indywidualnych możliwości.

Moją uwagę przykuwają zagadnienia przyrodnicze wzbogacone przykładami z życia codziennego, które rozbudzają naturalną ciekawość uczniów i rozwijają ich zainteresowania.

Program kładzie nacisk na metody aktywizujące poprzez m.in. karty pracy lub zeszyty ćwiczeń z zadaniami, które są skonstruowane tak, by aktywować uczniów poprzez łamigłówki, utrwalenie wiedzy z lekcji oraz ćwiczenie myślenia przyczynowego w trakcie rozwiązywania zadań z treścią. Szczególną uwagę poświęcono w programie przeprowadzaniu doświadczeń i obserwacji podczas lekcji. Pojawiają się narzędzia TIK, lekcje są urozmaicone przez prezentacje multimedialne, filmy czy animacje oraz zadania ukryte w kodach QR.

Podsumowanie

Szczególnie rekomenduję program nauczania *To nasz świat. Biologia* dla klasy V, który spełnia wszystkie wymagania pod względem merytorycznym i dydaktycznym. Program uwzględnia rozwijanie kluczowych kompetencji XXI w., czyli krytyczne myślenie, kreatywność, komunikację oraz kooperację. Szczególną uwagę skupia na podstawowym zadaniu w nauczaniu przedmiotu biologia, czyli kształtowaniu w uczniach ciekawości poznawczej.

dr Magdalena Rokicka

Gdańsk, 09.08.2024